

NIEUWSBRIEF

VOORJAAR 2012

Begraaf- en Gedenkpark
Heilig Land Stichting
Mr. Suyslaan 4
6564 BV Heilig Landstichting
tel. 024 3823113

Algemeen:

In deze nieuwsbrief willen we eerst iets kwijt over de naamgeving van de diverse organisaties die op de H. Landstichting actief zijn, over de verhouding tussen museum en begraafplaats en ten slotte over onze eigen naam. Dan is er natuurlijk de indrukwekkende restauratie, die volgens plan verloopt, maar waarbij zoals altijd de laatste loodjes het zwaarst wegen. Tot slot een kijkje in onze toekomstplannen, want u kent ons adagio "In het heden ligt het verleden, in het nu wat worden zal".

De geschiedenis van onze naamgeving:

Er is nogal wat verwarring over de diverse Stichtingen die op de H. Landstichting actief zijn of zijn geweest. Misschien is het goed even stil te staan bij de diverse namen:

'De Heilig Land Stichting'

'Heilig Land Stichting' is de naam van de stichting- devotiepark annex museum- die in 1911 door kapelaan Suijs werd opgericht. In 1972 krijgt die eenheid de toegevoegde naam 'Bijbels Openluchtmuseum' Vanaf ca. 1978 wordt Bijbels Openluchtmuseum de eerste aanduiding, en Heilig Land Stichting de ondertitel. An de oude naam kleeft een grote naamsbekendheid. Ze wordt tot op de dag van vandaag bezocht voor alles wat in onze omgeving staat en acteert. De ouderen verbasteren het nog tot de 'heilige landstichting, een voor de oorlog foutieve, maar breed gehanteerde aanduiding.

'Het Heilig Land'

'Het Heilig Land' is de naam van de buurtschap die in de vooroorlogse jaren rondom de Cenakelkerk ontstond, bestaande uit een pastorie en kloosters, school gemeenschapshuis bevolkt of bestierd door wereldheren, paters en zusters. 'Het Heilig Land' is tevens de naam van de R.K. Begraafplaats die in 1915 werd aangelegd 't Heilig Land is ook de naam van het tijdschrift dat in 1913 voor het eerst werd uitgegeven.

'De Heilig Landstichting'

'Heilig Landstichting' is de naam van het dorp, een Groesbeekse dorpskern, een samenvoeging van de buurtschappen De Ploeg en Het Heilig Land. 'De Ploeg' is de naam van een oude boerenhoeve met herberg gelegen aan de Nijmeegsebaan. Het is dus juister om te zeggen dat het dorp naar het devotiepark is genoemd dan andersom.

Recente veranderingen:

In 2007 wordt het Bijbels Openluchtmuseum omgedoopt in Museumpark Orientalis. Het in 1989 afgesplitste deel waarop zich de begraafplaats en veel van het oorspronkelijk religieus erfgoed bevindt, heet sinds 2003 Begraaf- en Gedenkpark 'Heilig Land Stichting'. De in 1975 afgescheiden Parochie 'de Meerwijk' heet sinds 2010 Parochie 'de Verrijzenis'. De naam van de bijbehorende kerk 'de Cenakelkerk', is veel bekender.. Het Kloostergebouw naast de kerk krijgt al voor de oorlog de (roep)naam 'Casa Nova', later 'Pelgrimshuis Casa Nova. Het gebruik is danig veranderd, de naam is dezelfde gebleven. Andere namen van de aan de vroegere 'Heilig Land Stichting' verbonden stichtingen en gebouwen zijn verdwenen, maar namen als "Jubelzaal", 'Sedes Sapientiae' de Carmel, de Basiliek, de Bron, het Klooster (Montfortanen- Stella Matutina) zijn lange tijd bekende begrippen geweest.

De bestuurlijke verhouding tussen museum en begraafplaats:

In 1911 is de stichting 'Heilig Land Stichting' (HLS) opgericht. Om die stichting te helpen, lees gelden in te zamelen, is in 1913 de Eerste Hulpstichting der Heilig Land Stichting (EHS) in het leven geroepen. Die stichting zou een begraafplaats gaan exploiteren ten bate van het devotiepark. In dat vroegere devotiepark was de begraafplaats, of beter gezegd de kruisweg met Calvarieberg en het H. Graf, tevens 'het hoogtepunt' van het bezoek van de pelgrims. Haar plaats en rol was dienend aan het toenmalige devotiepark, en het latere openluchtmuseum. Eigenlijk is de begraafplaats tot ca. 1990 nauw verbonden, en zelfs ondergeschikt aan de belangen van het museum geweest. De eerste stap om de belangen en waardigheid van het kerkhof beter te beschermen was in 1989 toen op het terrein een fysieke afscheiding is gekomen. Er was echter nog altijd sprake van een personele unie, dus zowel wat betreft bestuur en werknemers. Daar kwam in 2000 een verandering in, toen de begraafplaats een eigen (personele) organisatie kon opzetten. Dankzij een enthousiast en kundig team heeft dat goed gewerkt.

Toch was de situatie bestuurlijk nog niet bevredigend. Nog altijd vormde het bestuur van het museum ook het bestuur van de begraafplaats. In 2002 droeg de HLS, het toenmalige museum dus, door verhuur de exploitatie van het museum volledig over aan een nieuwe burgerlijke stichting, die we nu kennen onder de naam Museumpark Orientalis. Om controle over het totaal te houden bleef de bestuurlijke unie binnen de diverse stichtingen echter bestaan. Pas nadat in 2010 alle relictten van het jarenlange machtsconflict met de Bisschop in een goed gesprek werden opgeruimd, kwam de noodzaak om via de bestuurlijke overlapping over alles volledige controle te houden, te vervallen. Een goede zaak. Vervolgens is een proces van verdere juridische en financiële ontvlechting en daarmee verzelfstandiging van de organisaties gestart. Er is binnen Museumpark Orientalis, de eigenaar/ moederstichting HLS en de begraafplaats (EHS) een nieuw bestuur aangetreden. Ieder bestuur kent een eigen profiel, waarbij uiteraard kwaliteit en continuïteit de pijlpalen zijn.

We koesteren onze gezamenlijke wortels, we koesteren ons gezamenlijk materieel- en immaterieel erfgoed, voeren waar nodig intensief overleg, maar zijn verder geheel onafhankelijk. Begin 2012 is die situatie onveranderd, waarbij overigens het Museumpark Orientalis, naar het zich laat aanzien nu met succes, vecht voor zijn toekomst. De moederstichting Heilig Land Stichting, eigenaar van (bijna alle) terreinen, verhuurt het museumterrein aan de Stichting Museumpark Orientalis en het begraafplaatsterrein aan de Eerste Hulpstichting der HLS, de exploitant van ons 'Begraaf- en Gedenkpark 'Heilig Land Stichting'.

Waarom onze naam; 'Begraaf- en Gedenkpark Heilig Land Stichting'.

Onze begraafplaats is er voor iedereen die hier om welke reden dan ook (binnen onze regels) begraven wil worden. Uitgangspunt daarbij is het waardig *begraven* en *gedenken* in een prachtige *natuur* en rijke *cultuur*. De wens ontstond om in de naam van de begraafplaats meer te leggen van deze opdracht, met name door toevoeging van de term gedenkpark. In een volgende nieuwsbrief willen we graag uitgebreid ingaan op alle 'ingrediënten' van ons beleid en onze identiteit. Hier volstaan we met het verklaren van de toevoeging 'Gedenkpark'. Ze hangt samen met:

1. We begraven (momentopname) en we *gedenken* (langdurig) onze dierbaren.
2. We hebben te maken met een prachtig samenspel van unieke natuur en erfgoed, hetgeen alle inspiratie en ruimte biedt voor *gedenken* (bezinning)
3. We *gedenken* (blijvende herinnering aan) ons eigen erfgoed, als het ware een nieuw openluchtmuseum met als collectie de objecten van het vooroorlogse devotiepark.

Het sluit aan bij onze statutaire doelstelling uit 1913; de herinnering aan Jezus Christus levend houden. Zwaarder geformuleerd; *J.C. gedenkend* zien we eigen lijden en sterven in de dimensie van de wederopstanding.

De restauratie:

We hebben u eerder mogen informeren over, en uw hulp gevraagd bij de restauratie van het unieke erfgoed van het Begraaf- en Gedenkpark 'Heilig Land Stichting'. We stelden toen dat de grote cultuurhistorische en architectonische betekenis, maar vooral de schoonheid en uitstraling, dit bijna 100 jaar oude kerkhof maken tot een gedenkpark dat zijn nergens haar gelijke kent. Enige weken geleden stond er in 'De Gelderlander' een stukje over onze begraafplaats, waarin ze beschreven werd als de mooiste ter wereld . Een fijne bevestiging. De hoofdaannemer, de Koninklijke Woudenberg uit Ameide, is in januari 2010 begonnen met het bouwtechnisch werk. Inmiddels is de Hemelvaartkoepel, de Hof van Olijven, het H. Graf en de Joodse Stadspoort geheel, of nagenoeg geheel gerestaureerd. Onderhanden zijn nog de Calvarieberg met al haar fraaie teksten en haar crypte.

Het bouwkundig herstel daarvan zal rond de kerst gereed zijn, in voorjaar volgt dan het schilderwerk aan berg en de (psalm)teksten. Ook het herstel van het bijbehorende, oorspronkelijke landschap vordert prima. Recent zijn ook nog de paden naar het Hof van Olijven en de Hemelvaartkoepel opnieuw aangelegd. Wij nodigen u van harte uit al deze pareltjes te gaan bekijken.

In voorbereiding zijn nog het terugbrengen van de verdwenen 6^e en 7^e (tegel)staties en het herstel van andere (glasmozaïek)staties, alsmede de tientallen beelden en reliëfs van onze 'schepper', Piet Gerrits. Over de te bereiken beeldkwaliteiten en in relatie daarmee te hanteren restauratietechnieken bestaat nog geen eensluitende visie tussen de diverse deskundigen en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Omdat het RCE in deze werken naast toezichhoudende partij ook de belangrijkste subsidient is, dienen we hier nog flinke hobbels te nemen.

De Toekomst:

Naar verwachting zal het ver in 2012 zijn eer we deze kunstwerken weer in oude glorie aan u kunnen presenteren. Enkele daarvan zijn nog nooit voor bezoekers toegankelijk geweest, dus u mag in die zin op een dubbele verrassing rekenen.

Tot op heden hebben we de kosten van de restauratie nagenoeg geheel binnen de begroting kunnen uitvoeren. De geraamde totale kosten bedragen € 1.250.000 en worden nagenoeg geheel gedekt door Overheid (RCE), Provincie, Gemeente, fondsen en onze (gezamenlijke) inbreng. Het eerder nog geraamde tekort van € 200.000 is mede dankzij uw bijdragen tot minder dan € 100.000 teruggebracht. Daarvoor nogmaals onze oprechte en grote dank, en natuurlijk houden u van de verdere voortgang op de hoogte. U neemt het ons hopelijk niet kwalijk als we bij deze nogmaals een beroep doen op hen, die om welke reden dan ook niet eerder hebben gereageerd.

Tot op heden hebben we de kosten van de restauratie nagenoeg geheel binnen de begroting kunnen uitvoeren. De geraamde totale kosten bedragen € 1.250.000 en worden nagenoeg geheel gedekt door Overheid (RCE), Provincie, Gemeente, fondsen en onze (gezamenlijke) inbreng. Het eerder nog geraamde tekort van € 200.000 is mede dankzij uw bijdragen tot minder dan € 100.000 teruggebracht.

Daarvoor nogmaals onze oprechte en grote dank, en natuurlijk houden u van de verdere voortgang op de hoogte. U neemt het ons hopelijk niet kwalijk als we bij deze nogmaals een beroep doen op hen, die om welke reden dan ook niet eerder hebben gereageerd. Alle gewenste nadere algemene- en projectdocumentatie is beschikbaar. Telefoontje of email volstaat.

Afronden van de restauratie is een eerste opdracht en daarbij hoort een goede ontsluiting van ons imposante erfgoed. We denken daarbij niet alleen aan de fysieke ontsluiting als wandelpaden aan en aan de zichtassen, maar vooral ook aan verduidelijking van de cultureel-religieuze context. Dat zal door middel van teksten bij de objecten kunnen en door een gedrukte gids. Meer nog zien we in het scheppen van de mogelijkheid om op gezette tijden met deskundige rondleiders het park te bezoeken.

Daarbij zijn we bij een volgend voornemen, het werven en opleiden van vrijwilligers ter ondersteuning van de talrijke taken die nog te doen zijn, of meer kwaliteit en/of mankracht behoeven.

Heel graag roepen wij u bij deze reeds op contact met ons op te nemen als u ons ergens bij wilt helpen. Of dat nu in het onderhoud van het park is, als gids, incidenteel op administratief/secretarieel terrein, of anderszins. Een communicatiecommissie is al als voorloper gestart.

Er zijn volop plannen tot uitbreiding van activiteiten voor nabestaanden en andere geïnteresseerden. U kunt daarbij denken aan voorlichtingsbijeenkomsten, maar ook andere presentaties of culturele evenementen die er toe kunnen bijdragen de dood meer een plaats te geven in het leven.

Daarnaast in meer praktische zin de verdere verbetering van publieksservice, waaronder een hedendaagse (elektronische) informatiepost met informatie over het wie en waar van alle bij ons begraven personen. Een andere verbetering betreft het (nog meer) beschermen van uw en onze eigendommen. Helaas heeft ook bij ons diefstal van koperwerk plaatsgevonden, waarbij met name de diefstal van de grafpoortjes van de hand Van Piet Gerrits, rijksmonumenten, bijzonder pijnlijk is.

Afscheid Ger Eickmans

Contact; Wij verzoeken u onze begraafplaats op uw persoonlijk lijstje met contactadressen te zetten, opdat wij bij verhuizing of onverhoopt overlijden tijdig nieuw contactgegevens binnen krijgen. Ontbreken van contactadressen kan nare gevolgen hebben. In dit verband vragen wij u ook om (per mail) het doorgeven van uw emailadres, als u daarover beschikt. Het is een fijn middel om snel en doeltreffend te communiceren.

Een volgende nieuwsbrief hopen we eind 2012 uit te brengen. Daarin willen we een enquête opnemen om uw ideeën en wensen nog beter te leren kennen. Maar ook de historie van onze begraafplaats, en in relatie daarmee de huidige gewenste identiteit en imago, is een dankbaar thema. Dat geldt ook voor de symboliek op de graven en de unieke plant- en boomsoorten die ons park herbergen. En als de bomen al interessant zijn, hoe interessant zijn dan de mensen die bij ons begraven zijn. Ook het thema van het evenwicht tussen de waardigheid en 'de attractiewaarde' van het begraafpark vraagt aandacht. Dat past in de meer algemene, maar boeiende geschiedenis van cultuur en emotie rond een bijzondere begraafplaats. Onze bescheiden personele bezetting- en ook die moeten we nog aan u presenteren- legt ons op dit moment nog grenzen op, maar boeiende leesstof is er genoeg

Als wij in de volgende nieuwsbrief onze medewerkers aan u presenteren zal daarbij het gezicht van de huidige directeur niet meer voorkomen. Ger Eickmans neemt op 20 april a.s. afscheid van de Heilig Land Stichting, waar hij in 34 jaar, vooral ook voor onze begraafplaats, veel tot stand heeft gebracht. Wij weten dat hij voor veel mensen in moeilijke tijden veel heeft kunnen betekenen, en niet zelden kwamen daaruit ook warme relaties voort. Daarom willen wij ook nabestaanden uitnodigen om persoonlijk van Ger afscheid te nemen. Daartoe houden we een receptie op 20 april a.s., van 16.30 uur tot 18.30 uur in de Piet Gerritszaal. Mocht u vragen hebben over het afscheid kunt u terecht bij Marieke van Baarle, beheerder op 024-3823113 of 06-21564836.

